

MARTTI HÄIKIÖ

Nokia, Pohjola ja Ericsson

Dosentti Martti Häikiö kommentoi dosentti Jari Ojalan Nokian historia -teoksen arvostelua (Haik 1/2002).

■ Kiitän Jari Ojalaa asiantuntevasta Nokian historian arviosta. Pari asiallista tarkennusta on kuitenkin paikallaan.

Nokian historian dramaattisimpiin hetkiin kuuluvasta Ericsson-neuvottelusta Ojala antaa väärän kuvan, mikä johtuu kronologian sekoittumisesta. Nokian osakkeiden myymistä Ericssonille ei suinkaan estänyt Yrjö Niskasen johtama vakuutusyhtiö Pohjola, kuten Ojala kirjoittaa.

Tilanne syyskuussa 1991 oli se, että Nokian vähemmistöomistajana ollut Kansallispankin johtama ryhmä, johon myös Pohjola kuului, oli neuvotellut osakkeidensa myynnistä jo kevästä lähtien. Ryhmä oli sopinut Ericssonin kanssa varsin hyvän hinnan, jonka kuultuaan myös Yhdyspankin johtama enemmistöryhmä ilmaisi valmiutensa myydä osakkeensa. Pallo siirtyi Ericssonin kenttäpuoliskolle. Ericssonin edustaja ilmoitti kuitenkin lokakuun alussa, että he ostavat Nokian osake-enemmistön vain sillä ehdolla, että myyjien käteen jää Nokian

tuen – itselleen selvittää.

tappiollinen kulutuselektroniikkaryhmä. Kun myyjät eivät nyt, kuten eivät alun perinkään, tähän suostuneet, kariutuivat neuvottelut Ericssonin kanssa.

Historian draamaa lisäsi se, että samana päivänä, kun tuli tieto Ericssonin rukkaisista (10.10.1991), ilmoitti Kansallispankin pääjohtaja Jaakko Lassila eroavansa pankista, tosin aivan eri syistä. Tähän hajosi siihen saakka yhtenäisenä pysynyt Kansallispankin ja Pohjolan liittokunta. Vasta tämän jälkeen Yrjö Niskasen johtama Pohjola neuvotteli itsenäisesti Nokia-omistuksestaan päätyen joulukuussa samana vuonna Yhdyspankin kanssa sopimukseen, jolla Pohjola jäi omistajaksi ja Kansallispankin osakkeet ohjattiin Nokian itsensä ostettavaksi.

Niskasen ”sankaruus” perustuu tähän jälkimmäiseen päätökseen, joka vakautti Nokian omistusrakenteen, sekä siihen, että myydessään Nokia-salkkunsa keväällä 2000 Pohjola sai noin 400-kertaisen hinnan osakkeistaan verrattuna syksyn 1991 hintatasoon.

Toinen pieni epätarkkuus koski Nokian televisiokauppoja. Ostamalla keskieurooppalaisia televisiotehtaita vuonna 1987 No-

kiasta tuli Euroopan kolmanneksi suurin televisioiden valmistaja, ei suurin, kuten Ojala erehdyksessä kirjoittaa.

Vaikka mieli tekisi, tila ei anna mahdollisuutta kommentoida laajemmin Ojalan problemaattista väitettä, jonka mukaan teoksessa ”pääjohtajat saavat vuorollaan sankarin maineen”. Kuvaan mielestäni yksityiskohtaisesti, miten yhtiö karkasi Kari Kairamon käsistä ja miten hänen suuri strategiansa ajoi kiville. Toisaalta sanon Ojalan mainitsemaan ”pahan pojan rooliin” joutuneesta Antti Lagerroosista, että hän oli kyllä onnettomien televisio-ostosten isä, mutta kysyn myös, miksi hänen ei annettu saneerata näitä ostoksia. Lainaan laajasti Lagerroosin kannanottoja, jotka ainakin jälkiviisauden valossa näyttävät varsin oikeaan osuneilta. Jorma Niemisen suuret ansiot matkapuhelinalalla tuon mielestäni esille, mutta myös sen näkemyseron yhtymäjohdon kanssa matkapuhelinryhmän itsenäisyyden asteesta konsernissa, mikä johti Niemisen eroon. Mainitsen myös sen, että ehkä Niemisen mielessä kangasteli jo tuolloin kokonaan oma yritys, Benefon. ■